

Federal İş Mahkemesi

Alpay HEKİMLER

Karar Tarihi: 7.12.2006

Sayısı : 2 AZR 400/05

İşveren aleyhine suç duyurusunda bulunması her durumda fesih için haklı neden oluşturmaz.

Özü:

İşçiler, işverenleri aleyhine suç duyurusunda bulunmaları nedeni ile her durumda iş sözleşmelerinin feshedilmesi tehlikesi ile karşı karşıya kalmalarına neden oluşturmaz. Bu durum özellikle düşüncesiz davranmadıkları ve de işletme içersinde sorunun çözülebilmesi yolunda bir imkanın görülmemesi halinde geçerlilik kazanmaktadır.

Olay:

Davacı 1999 yılında beri evde hasta bakım hizmeti vermekte kamu yararına yönelik olarak faaliyet göstermekte olan dernek statüsündeki davalının yanında ambulans şoförü olarak çalışmaktadır. Davalı, Haziran 2001 tarihinden itibaren, davacının ücretini düzensiz bir şekilde ödemeye başlamıştır. Davacı bu gelişme üzerine derneğin muhasebe servisinden konu ile ilgili bilgi almak üzere müracaat ettiğinde kendisine, dernek yönetiminin paraların idaresinde usulüne uygun bir biçimde hareket edilmediği yönünde bir bilgi almıştır. Davacı bunun üzere davalı konumda olan derneğin yönetim kurulu başkanı aleyhine zimmet suçundan dolayı suç duyurusunda bulunmuştur.

Bu gelişme üzerine davalı, davacının iş sözleşmesini Kasım 2001 tarihinde derhal feshetmiştir. Ocak 2005 tarihinde tamamlanan yargılama süreci sonunda davalının 30 ayrı olayda (toplam 55.000 DM) zimmet suçu işlediği sabit görülmüş ve toplam altı ay hapis cezasına mahkum edilmiş, ancak bu cezası tecil edilmiştir.

Davacının İş Mahkemesinde iş sözleşmesinin haksız yere feshedildiği gerekçesi ile açmış olduğu davası mahkemece reddedilmiştir. Davacının kararı temyiz etmesi üzerine Eyalet İş Mahkemesi davanın kabulüne karar vermiş ve kabul gerekçesini de aynı zamanda davalının yargılanarak hüküm giymesine dayandırmıştır. Davalı dernek, Eyalet İş Mahkemesinin vermiş olduğu kararı bu kez Federal İş Mahkememize başvurarak, yönetim kurulu başkanının yargılanıp hüküm giymiş olmasına rağmen suçsuz olduğunu iddia etmiştir. Bunun ile birlikte davacının, yönetim kurulu başkanı aleyhine suç duyurusunda bulunmak yerine sorunun işletme içersinde çözülmesi yolunda hareket etmesi gerektiği yönünde

bir görüşü de dile getirmiştir. Federal İş Mahkememizin yapmış olduğu inceleme sonucunda talebin reddine karar vermiştir.

Gerekçe:

Davalı, davacı ile aralarında akdedilmiş olan iş sözleşmesini yasaya uygun bir biçimde feshetmemiştir. Davacının davalı aleyhine suç duyurusunda bulunması iş sözleşmesinin feshi için Medeni Kanunun 626.maddesinin 1.fikrası uyarınca haklı bir neden oluşturmadığı gibi, aynı zamanda İş Sözleşmesinin Haksız Yere Feshin Önlenmesi Yasasının 1.maddesinin 2.fikrası uyarınca da işçinin davranışından dolayı fesih için haklı bir neden oluşturmamaktadır.

Davacı, davalı aleyhine dikkate alınması gereken önemli iddiaların ortaya çıkması nedeniyle suç duyurusunda bulunmasını düşüncesiz bir eylem olarak algılanılmasını olanak dahilinde bırakmamaktadır. Her şeyden önce Alman Ceza Kanununun 266.maddesinin 1.fikrası uyarınca işlenen zimmet suçunu – ki dava konusu olayda suçun 30 kere tekrarı söz konusudur – küçük bir suç olarak değerlendirilmesini mümkün kılmamaktadır. Bunun ile birlikte davacının maksadı, davalıya yada yönetim kurulu başkanına zarar vermek değildir. Davacının amacı daha çok görülmeye başlanan düzensiz mali durumu ortaya çıkarmak olmuştur. Kendisinin hak etmiş olduğu ücretlerin ödenmesinde gecikmeler ortaya çıkması nedeniyle bu yönde bir talepte bulunması yerindedir. Yine davacının dava konusu olay ile ilgili olarak, suç duyurusunda bulunmadan önce sorunun ilk önce işletme içersinde çözümlenmesi yolunda hareket etmesi gerektiğine ilişkin görüşe iştirak edebilmek olanak dahilinde değildir. Davacı, sorunun işletme içersinde çözümlenebileceğe inanmamakta haklı olduğu görülmektedir, nitekim yargılama sonrasında dahi davalı, suçlu olmadığını halen iddia etmektedir.

Federal İş Mahkemesi

Karar Tarihi: 23.11.2006

Sayısı: 8 AZR 701/05

İşçiler kendi araçları ile yaptıkları kaza sonucunda işverenden zararının tazmin edilmesini talep edebilirler.

Özü:

İşçiler, Medeni Kanununun 670. maddesi uyarınca, kendi araçları ile işverenin talimatı doğrultusunda hareket etmiş ve araçlarını işverenin hizmetine sundukları sırada karıştıkları kaza nedeniyle ortaya çıkan zararı işverenden tazmin edilmesini talep edebilirler. Ancak işveren, işçinin işi ifa ederken kendi aracını yada toplu taşıma araçlarından birini kullanma yolunda tercihte bulunma hakkını işçiye bırakmış olması halinde, zararı tanzim etme mükellefiyeti ortadan kalkmaktadır.

Olay:

Davacı, davalının yanında ödünç çalışma ilişkisi kapsamında boyacı olarak istihdam edilmiştir. Davacı Federal Almanya'nın birçok farklı yerlerdeki inşaatlarda boyacı olarak çalıştırılmıştır. Aralık 2004 de işinden geri gelirken kendisine ait olan aracı ile bir trafik kazası geçirmiştir. Kaza aracın aşınmış olan bir lastiğin patlaması sonucunda meydana gelmiştir. Davacı, kullanmış olduğu ikinci el aracı kazadan kısa bir süre önce satın almış ve aracı satan bayi de aracın teknik açıdan bir probleminin olmadığını teminatını da vermiştir. Davacı, davalıdan aracında meydana gelen zararının tazmin edilmesini talep etmiştir. Talebin gerekçesini ise, davalı adına bir işten gelirken yolda kazanın meydana gelmiş olmasına ve böylelikle işveren adına hareket etmiş olmasına dayandırmıştır. Bunun ile birlikte davalının kendisine, kendi aracı ile işe gitmesine ve yanında aynı zamanda bir meslektaşını da almasını istediğini ifade etmiştir.

Davalı bu iddiayı reddetmiş ve yanında çalışanların esas itibariyle toplu taşıma araçlarını kullanmak suretiyle mi, yoksa kendi araçları ile mi, işe gidecekleri konusunda seçimde serbest olduklarını beyan etmiştir.

İş Mahkemesi ve Eyalet İş Mahkemesi davanın reddi yönünde karar vermişlerdir. Eyalet İş Mahkemesi vermiş olduğu kararın gerekçesini, davacının işe giderken kendi aracını kullanmak yada toplu taşıma araçlarından birini kullanma konusunda kendisine tercih hakkı tanınmış olmasına dayandırmıştır. Kazanın gerekçesi ise aracın teknik eksikliklerinden kaynaklanması sebebiyle, işyerinin değil, davacının şahsi kusuru ile ilişkilendirilmesi gerektiğine hükmetmiştir. Davacının temyiz talebi üzerine Federal İş Mahkemesi kararı bozarak yeniden görüşülmek üzere Eyalet İş Mahkemesine iade etmiştir.

Gerekçe:

İşçiler, Federal İş Mahkemesinin süreklilik oluşturan içtihatine göre Medeni Kanunun 670. maddesi uyarınca, kendi araçlarında kaza sonucu meydana gelen hazarları, işveren adına hareket etmiş olmaları koşullu ile, işverenden tazmini talep edebilirler. Eğer işveren işçiden, işverenin araçlarından biri yerine kendi aracını kullanmasını talep ederse, bu durumda işçi işveren adına hareket etmiş olur.

Bu esaslar doğrultusunda dava konusu olayda önemli olan husus, işçinin gerçekten işverenden gelen talimat doğrultusunda kendi aracı ile mi seyahat etmiş olduğu, yoksa işverenin kendisine toplu taşıma araçları veya kendi aracı arasında tercih de bulunma hakkını tanıyıp tanımadığıdır. Sadece ikinci durumda işverenin işçinin zararını tazmin etme yükümlülüğünü ortadan kaldırır. Bunun ile birlikte işçinin aracının teknik açıdan kusursuz olmadığı hususunun da dikkate alınması gerekmektedir. Bu nedenle de Medeni Kanunun 670. maddesine dayalı olarak zararın tazmin talebinin yerinde olup olmadığı değerlendirilmesi gerekmektedir.

Dava konusu olayın sonuçlandırılabilmesi için, tanıkların dinlenmesi üzerine davanın yeniden görüşülmek üzere Eyalet İş Mahkemesine iade edilmesine gerek görülmüştür. Eyalet İş Mahkemesi yapmış olduğu incelemeler sonucunda davacının, davalı adına hareket etmiş olduğu yönünde bir kanaate varırsa, bu durumda davacının olaydaki kusurunu da dikkate alması gerekmektedir.

Federal İş Mahkemesi

Karar Tarihi: 25.01.2007

Sayısı : 5 AZB 49/06

Salt hastalık sigortasından yararlanmak amacıyla akdedilen iş sözleşmesi de geçerli olabilir.

Özü:

Bir iş sözleşmesi sadece işçinin (dava konusu olayda işverenin eşi) işsizlik ve hastalık sigortasından yararlanmak amacıyla akdedilmesi söz konusu ise, bu iş sözleşmesinin de geçerli bir sözleşme olduğuna hükmetmek gerekmektedir. Taraflar, iş sözleşmesinde bağlanmış olan hükümlerin icrasına geçmeleri halinde Medeni Kanununun 117.maddesinin 1.fikrasında ifade bulmuş olan art niyet ilişkisinden söz edebilmek mümkün değildir.

Olay:

Davacı, işveren konumunda olan davalı eşinin yanında 1995 yılından beri çalışmaktadır. Davalı, tarafların aralarında bağlamış oldukları iş sözleşmesinin anlaşıldığı kadarıyla, sigorta ve emlak tasarruf sözleşmeleri acenteliği işini yapmaktadır. Taraflar aralarında ilkin ücret olarak brüt 3.500 DM, ardından 2.147,43 Euro belirlemişlerdir. Davacı, davalıya kullanmış olduğu büro ekipmanlarını kiraya vermiştir. Davalı, tarafların aralarında belirledikleri ücret üzerinden oluşan gelir vergisini ödemekte ve davacının hastalanması durumunda ise, ilgili yasa uyarınca ücretini de ödemeye devam etmektedir.

Aralık 2005 başında davacı, iş sözleşmesini feshederek, davalıdan İş Mahkemesine acımış olduğu davası ile Kasım ve Aralık aylarına ait ücretlerin ödenmesini talep etmiştir.

Davalı, taraflar arasında bir iş ilişkisinin mevcut olmadığı gerekçesi ile, İş Mahkemesinin konu ile ilgili yetkili olmadığını iddia etmektedir. Davacının sigorta bürosunu tek başına idare ettiğini, büroya girme olanağının dahi bulunmadığını ve davacı tarafından düzenlenmiş olan sigorta policelerini gözü kapalı olarak imzaladığını ifade etmektedir. Aralarındaki iş sözleşmesini ise sadece davacının işsizlik ve hastalık sigortasından yararlanabilme olanağına sahip olması amacıyla imzaladıklarını iddia etmiştir.

İş Mahkemesi yapılan yargılama sonunda dava konusu olay ile ilgili yetkili olduğuna hükmetmiştir. Davacının temyiz talebi mahkememize reddedilmiştir.

Gerekçe:

İş Mahkemesi isabetli bir biçimde, taraflar arasında bir iş ilişkisi doğduğu gerekçesi ile yetkili olduğu yönünde karar vermiştir.

Taraflar arasında akdedilmiş olan sözleşme geçerli bir iş sözleşmesi niteliğindedir. Taraflar salt davacının işsizlik ve hastalık sigortasından yararlanmak amacıyla aralarında bir iş sözleşmesi akdetmiş olmaları gerçeği, sözleşmenin geçerli olduğu hususunu değiştirmemektedir. En azından sözleşme de yer alan hükümlerin icrasına geçilmesi durumunda, Medeni Kanununun 117.maddesinin 1.fıkrasında ifade bulmuş olan art niyet ilişkisinden söz edebilme imkanı ortadan kalkmaktadır. Davalının, davacı adına gelir vergisi ödemiş olması ve de hastalık halinde ilgili yasa hükümleri uyarınca davacının ücretini ödemeye devam etmiş olması nedeniyle de aranan koşul sağlanmıştır.

Davalının, davacı karşısında yönetim hakkını kullanmadığı gerekçesi ile aralarında hiçbir zaman gerçek bir iş ilişkisinin olmadığını iddia etmesi, taraflar arasında bir iş ilişkinin oluşmadığı yönünde kanaat getirmek için yeterli değildir. Bu nedenle de işverenin yönetim hakkını kullanmadığı gerekçesi ile de taraflar arasında iş ilişkisinin oluşmadığı yönünde karar verebilmek mümkün değildir.

Berlin Eyalet İş Mahkemesi

Karar Tarihi: 25.01.2007

Sayısı : 6 Sa 1245/06

Hastalık nedeniyle alışılmışın dışında çok sayıda günde işe gelinmemesi hali her zaman haklı fesih için neden oluşturmaz.

Özü:

Bir işçi geçmiş dönem içinde alışılmışın dışında bir oranda çalışmayacak kadar sık hastalanması, hastalık nedeniyle fesih için her zaman haklı neden oluşturmaz. Haklı neden oluşturabilmesi için geleceğe ilişkin olarak da olumsuz bir tahminin ortaya koyulabilmesi gerekmektedir. Uzun yıllardan beri kronik bir hastalıktan muzdarip olan, ancak başarılı bir rehabilitasyon aşamasından geçen işçiler için ise bu durumun varlığından söz edebilmek mümkün değildir.

Olay:

1960 doğumlu davacı işçi ağır özürdür. Davacı 1979 yılından beri davalının yanında temizlik işçisi olarak çalışmaktadır. Farklı kronik hastalıklarından dolayı, ancak özellikle protezin sıklıkla arza göstermesi nedeniyle 1984 yılından itibaren yılda sıklıkla 50 günden fazla, bir defa ile de sınırlı olmamak üzere yılda 100 günden fazla işe gelmemesi söz konusu olmuştur. Davacı Kasım-Aralık 2005 döneminde ayaktan tedavi yöntemi ile bir rehabilitasyon programına dahil olmuştur.

Davalı, derhal feshedilmesi mümkün olmayan grup içinde yer alan davacının iş sözleşmesini 30.09.2006 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere 17.2.2006 tarihinde hastalık nedeniyle feshetmiştir. Davacı açmış olduğu davası ile, rehabilitasyon programına katılmasının ardından sağlık durumunun daha önceden ortaya çıkmış olan iş kayıp sürelerinin bir daha meydan vermeyecek şekilde iyileştiğini iddia etmiştir. Bu durumu aynı zamanda son dokuz aylık dönem içinde Gripal bir enfeksiyon nedeniyle kısa süreli olarak işe gelememiş olması durumu hariç olmak üzere, işe sürekli devam etmiş olmasının da iyileştiğini ortaya koyduğunu ifade etmiştir. Davacını, davası gerek İş Mahkemesi, gerekse Eyalet İş Mahkememizce kabul görmüştür.

Gerekçe:

Taraflar arasındaki iş ilişkisi fesih nedeniyle son bulmamıştır. Esas itibarıyla, davacının alışılmışın dışında bir oranda işe gelememesi ve de kronik

hastalıkları nedeniyle geleceğe ilişkin olarak durumunda bir değişiklik olmayacağına dair olumsuz bir ön görüde bulunabilmek mümkündür. Ancak, davacı iş sözleşmesini feshetmek için yanlış zamanı seçmiştir. Davacı, fesih bildirimini kendisine yapılmadan önce başarılı bir şekilde bir rehabilitasyon programına katılmış olması nedeniyle, davalı ilkin bundan sonra işçinin işe gelmediği süreleri izlemesi gerekirdi.

İbraz edilen tıbbi bilirkişi raporundan da açıkça görüldüğü üzere, davalı rehabilitasyon programı kapsamında önemli oranda kilo vermeyi başarmış ve bunun yanında da kaslarını güçlendirmeyi başarmıştır. Davacının geleceğe yönelik olarak sağlık durumunun iyileşmeye devam edeceği, geçen dokuz aylık süre zarfında hastalanması nedeniyle işe gelmediği günlerinin sayısının azaldığını da ortaya koymaktadır.